

A. R.:

Sportna vzgoja mladine v Ameriki.

Zvesti svojemu okostenelemu konservatizmu, ki nas je privedel tako daleč, da smo prespali sto let kulturnega napredka, ravnamo glede sporta na isti način, kot v vsem drugem: o čemer so si drugod po svetu že davno na jasnem, o tem se mi še vedno prepiramo. Dočim se pri nas vse vprek disputira o tem, ali je sport sploh potreben, je drugod po svetu že davno postal princip telesne vzgoje celokupnega na-

občinstva, ki je po lastnem preudarku spoznalo pomen in važnost sporta.

Ne govorim tega, da bi ilustriral mizerijo našega sporta. Če hočem biti pravičen, moram javiti razveseljivo dejstvo, da se je — vsaj kakor se dozdeva — vsestranskemu prizadevanju maloštevilnih ljubiteljev sporta slednjič vendarle posrečilo iztrebiti iz naše javnosti nazor, da sport ni drugega kot luksu-

Fot. Vilman, Jesenice.

Kolesarska dirka Ljubljana–Jesenice: Šiškovič, Ogrin in Goltes vozijo prvi v cilj.

roda, življenjska potreba poslednjega tvorniškega delavca; dočim drugod po svetu faktorji, kojim je izročena skrb za narodov blagor, naravnost tekmujejo med seboj, kdo bo več storil za procvit in povzdigo sporta, so naša sportna društva glede svojega gmočnega obstanka navezana zgolj na požrtvovalnost lastnih članov in kvečjemu še na radodarnost!

rizna zabava privilegirancev. Zanimanje za sport postaja splošno, število sportnikov in sportnih društev raste od dne do dne. Poglejmo samo nogomet, turistiko in zimski sport. Kakor kažejo znamenja, so se celo gospodje v Beogradu zganili: obečana reforma srednjih šol nam bo baje prinesla toli potrebno upoštevanje telesne vzgoje pri učeči se mladini.

To so pojavi, ki jih moramo z veseljem pozdraviti. Vendar pa spričo njih človek, ki so mu vsaj površno znane sportne razmere po tujih državah, ne bo rok križem položil ali pa morda celo previdno svaril pred pretiravanjem sporta (N. B. se to pri nas že nekaj časa dogaja), marveč bo, osrčen po začetnih uspehih, s tem večjo energijo šel na delo, da viribus unitis doprinesemo to, kar nam je še neobhodno potrebno. Vsem, ki so »dobre volje«, v bodrilo, in vsem, ki menijo, da smo že dovolj storili, v opomin, kako malo smo de facto doslej dosegli, podajam z naslednjimi vrsticami površen vpogled v sportne razmere Združenih držav severne Amerike, ozirajoč se predvsem na telesno vzgojo učeče se mladine.

Prvo, kar moram glede ameriškega sporta pribiti, je dejstvo, da ondi sport ni privatna zadeva sportnikov, marveč last celokupnega naroda, vzgojno sredstvo, ki se ga državna uprava poslužuje z največjim uspehom. Res da Amerika ne pozna učenjakov, ki bi se mogli uspešno meriti z evropskimi »kapacitetami«, zato pa ima državnike, ki razumejo svojo nalogo. Oni vedo, da je narodovo zdravje — temelj državne moči — odvisno od zdravja poslednjega individua, ki je član tega naroda. Ker vedo, da je samo mladost ona doba, v kateri si more človek pridobiti zdravje, in ker nadalje vedo, da mlad človek običajno nima niti dovolj preudarnosti, niti dovolj sredstev, da bi si lahko privoščil sistematsko telesno vzgojo, zato so oni sami poskrbeli zanjo.

Lenoba je vseh grdob grdoba, pravi že star pregovor. Če le za koga, velja ta izrek za mladino. Postopanje po ulicah, pohajkovanje brez dela in podobne cvetke ustvarjajo iz mladine delomrznice, pijance, zapravljaljivce, skratka moralne propalice. Tega so se Amerikanci dobro zavedali in zato že v kali zatrli vsako pohajkovanje mladine po ulicah. Napravili so po vseh večjih mestih ogromna otroška igrišča, »playgrounds« imenovana, kjer vidiš od jutra do večera mrgoleti nešteto množico malčkov obeh spolov in različne starosti. Bostonski župan Fitzgerald se je napram nemški komisiji, ki je leta 1912. proučevala ameriški sport, izrazil tako-le: »Želja naših meščanov je, da jim je treba svoje otroke poslati le okrog vogla, če se hočejo duševno razvedriti in telesno okrepiti. In mi se v tem pogledu ne strahimo nobene vsote, ker vemo, da je dobro naložena.«

Kako pa izgleda tak playground? Razdeljen je na več oddelkov, tako da more na njem najti primerne razvedrila prav tako doraščajoči otrok kakor malček, ki še niti ne more dobro stopati. Da se vrši vse v redu, skrbe številni vzgojitelji in izprašani sportni učitelji, ki ves dan nadzorujejo mladino. Na igrišču morejo izvajati najrazličnejše sportne igre; poskrbljeno je za pršno, solnčno in peščeno kopel; ob slabem vremenu se lahko zatečete v lične stavbice, kjer vam lepe knjige nudijo duševnega razvedrila. Mesto da bi podrobno našteval, kaj vse se nahaja na takem igrišču, raje povem, da stane naprava 150 do 500 tisoč dolarjev, letna vzdrževalnina pa povprečno 30.000 dolarjev. Kljub za naše pojmovanje ogromnim stroškom ima samo mesto Boston 49 takih igrišč.

Samo ob sebi je umevno, da so uspehi glede telesne vzgoje neprecenljivi. Kaj pa duševna vzgoja, značaj? Univerzitetni profesor R. T. Mc. Kenzie nam v svoji knjigi »Exercise in education and medicine« poroča ta-le zanimiv slučaj:

V New Yorku je policija primerjala statistiko mladinskih prestopkov po različnih mestnih distrik-

tih. Pri tej priliki je opazila, da je število prestopkov v onih distriktih, kjer so zgrajeni številni playgrounds, neprimerno manjše od števila prestopkov v onih okrajih, ki še nimajo zadostnega števila igrišč. Mestna uprava je nemudoma zgradila nove playgrounds in število prestopkov je hipoma začelo rapidno padati. Na podoben način so v Chicago v kratki dobi zmanjšali število mladinskih prestopkov za 28%.

Kakor hitro mladina toliko odraste, da postane šoloobvezna, se že pričinja organizirati po raznih sportnih klubih. Za New York se je l. 1903. ustanovilo društvo Public School Athletic League izključno z namenom, pospeševati sportno vzgojo šolske mladine. Do leta 1912. si je ustanovilo še nadaljnjih 19 mest podobna društva. Delokrog takega društva je za naše razmere naravnost neverjeten. Pod okriljem gori imenovanega društva se je l. 1911. udeležilo samo v New Yorku okoli 200.000 šoloobveznih otrok telesnih vaj. Poleg tega se s pričetkom šolanja pričinja tudi posejanje javnih telovadnic, ki jih ima vsako mesto približno enako toliko kot otroških igrišč. Popisoval teh telovadnic ne bom. Raje povem, da je razlika med njimi in med telovadnicami po naših šolah nekako tolikšna, kot je razlika med playgroundom in med otroškim igriščem tam pod Tivolijem. Mislím, da je s tem dovolj povedanega.

Ker imamo Slovenci svojo univerzo, bi nas utegnilo zanimati, kako izgledajo ameriške univerze. Da se mi ne bo očitalo nekritičnosti, povem že vnaprej, da glede na znanost daleč zaostajajo za našimi. Imajo pa nekaj drugega, kar je najbrže več vredno: že enkrat omenjena nemška komisija je morala priznati, da bi po vsej Nemčiji zaman iskali sportnega moštva, pri katerem bi bili vsi člani tako krepkega, zdravega, in kar je glavno, harmonično razvitega telesa, kot so člani sportnega moštva katerekoli ameriške univerze. Ako upoštevamo, da je nemška telesna vzgoja neprimerno popolnejša od naše, potem si moremo ustvariti približen pojem, kakšni »revčki« da bi bili naši akademiki, če bi jih postavili v eno vrsto poleg ameriških.

Ameriške univerze so zgrajene ali zunaj mesta, ali pa tvorijo okrožje zase, vse iz higijeničnih ozirov. Gojenci se morajo ravnati po strogih zdravstvenih predpisih (prepovedano je vsako uživanje alkohola, nikotin in erotika sta skoraj nepoznana). Pri vstopu na univerzo je na vrsti najprej zdravniška preiskava in za njo odreditev individualnim sposobnostim odgovarjajoče sportne panoge, ki jo gojenec mora vežbati. Toda ta »mora« je vse kaj drugega nego neprijeten. Koliko navdušenje vlada za sport, kaže naredba, s katero se gojencu odreče pravica obiskovanja sportnih vaj in iger, ako doseže v duševnih vedah manj kot 75 točk (maksimum 100!). Ta kaznen zaleže več kot vse naše dvojke in slaba izpričevala.

Na tem mestu bi omenil, da se naši pedagogi vse premalo zavedajo, koliko vzgojne sile da tiči baš v sportnem vežbanju. Težko dobiti sredstev, ki bi vzgojila toliko krepke volje, odločnosti, samozavesti, hladne preudarnosti, koncentrirane pažnje itd., kakor ravno sport. In ni dvoma, da bi primerna telesna vzgoja odvzela nele učeči se mladini, marveč v isti meri tudi njenim učiteljem marsikatero neprijetno breme z ramen. — Morda bi zanimalo, v kakem obsegu se na ameriških univerzah goji sport. Samo dva primera: univerza v Harvardu ima preko 60 lawn-tenis-prostorov, in univerza v Yale je sezidala l. 1912. stadion, v katerem ima prostora 70.000 ljudi.

Sturm (Gradec)—Ilirija

2 : 0 (1 : 0).

S. K. Sturm, prvak avstrijske Štajerske, je nastopil 18. t. m. proti Iliriji po dolgem, jako utrudljivem potovanju. Potovanje in štiri v Splitu ozir. Sarajevu igrane tekme so ležale vsem igralcem še v nogah, zato sobotna igra Sturma ni spominjala mnogo na avstrijsko prvorazrednost. Kljub temu Sturm ni napravil neugodnega vtisa. Četudi ni razvil kake osobite skupne igre, je imel mnogo srečnih momentov. Obramba je znala uporabiti proti napadalni vrsti domačih taktiko, ki je razrušila napade že pred kazenskim prostorom, posamezniki so vsi tehnično dobri in zadosti rutinirani. Najboljši v moštvu se zde desno krilo Ropas, leva zveza Dellinger, centerhalf Doller in backa Sinkovič-Diamand. Zanimati utegne, da je Ropas goriški Slovenec in Diamand Celjan.

Ilirijo smo videli letos igrati že jako slabo, a tako slabo, kot v soboto, še nikoli. Moštvo dela težke taktične pogreške. Delo enega samega igralca hočejo dostikrat napraviti po trije ali štirje, na drugih mestih jih potem seveda ravno toliko manjka. Igralci se medsebojno nikoli ne podpirajo in ne razbremenjujejo, posamezniki igrajo nervozno in brezmiselno. Še hujše postane vse to vsled visoke igre, najnoveše »pridobitve« Ilirije, za katero so vsi naši igralci tehnično preslabi. Potem pride še vse drugo: V moštvu ni zadnje čase nobene volje do borbe in zmage. Igra se brez energije, goli, ki jih dobiva danes v tucatih od Zagreba, jutri od Graza itd., se ravnodušno kvitirajo. — V prvem moštvu Ilirije živi resnično jako slab sportni duh.

Napram Sturmu — kot je bil v soboto — Iliriji ne bi bilo treba podleči. Imela je cel prvi polčas in koncem drugega polčasa premoč. Da se ta premoč ne izraža v rezultatu, ima zaslugo v glavnem forward. Razmerje kotov v prvem polčasu je bilo 3 : 0 v prid Iliriji, celotno 4 : 4. Tekma se je igrala v počasnem, skoro zaspanem tempu. Prvi gol za Sturm je dosegel že v 5. min. centerfor Smolnik, drugega isti igralec v 4. min. druge polovice. Slednji gol je padel po krivdi Pelana.

Sodnik g. Vodišek je bil znatno slabši kot navadno, mnogo njegovih odločitev je bilo nerazločnih. Sodil je sorazmerno tako, kakor je Ilirija igrala.

Početki nogometa.

Napačno je mnenje, ki se pogosto čuje od domačih sportnikov, da je domovina nogometa Anglija. Temu ni tako. Že antične igre kažejo namreč veliko sličnost z nogometom in Angležem gre le zasluga, da so uredili način igre ter jo dovršili.

Stari Grki, klasično vzgojen narod v sportnem duhu, so imeli že celo vrsto dovršenih umetnih iger. V Atenah so bile znane klasične igre kot »Episciro«, »Arpastro«, »Teunida«. Vse te igre so bile jako podobne nogometu. Od Grkov so prevzeli vse igre stari Rimljani, od teh pa pozneje Germani. L. 1349. so vpeljali Angleži nogometu podobno igro, dasi niso imeli žog v današnjem smislu, temveč so igrali le s svinjskimi mehurji.

Do l. 1387. se je nogomet razširil že po vseh delih Anglije in tudi v Franciji so se pojavili početki igre. V Italiji se je razširil nogomet nekoliko pozneje za časa Mediceicev. Središče sportnega življenja je bila v tem času Firenca. Ni bilo davnosti, da se ne bi igralo te jako priljubljene igre.

Od XV. veka dalje je nogomet zamrl in se ni pojavil do XVIII. stoletja, ko se je pojavila tudi prva dovršena nogometna žoga. Angleži so bili prvi, ki so to igro ponosno privedli na sportno polje. V prvih početkih je vladalo zanimanje za nogomet le med dijaki, ki so ga edini gojili. Že takrat pa so se pojavili tudi prvi zagovorniki rokometu, ki so trdili, da se mora tolči žoga le z roko. Vendar pa se je ta igra razvila šele mnogo kasneje.

Nogomet sam se je pozneje cepil v dve vrsti: rugby-igro in association-igro. Ta se goji po kontinentu, dočim je pri Angležih igra rugby bolj priljubljena.

Angležem gre hvala le, ker so nogomet modernizirali, prava domovina nogometa pa je Grška.

Svetovno prvenstvo v nogometu.

Naravno je, da ne smemo prikrivati težkoč, ki so v zvezi s svetovno konkurenco v nogometu. Svetovno prvenstvo v nogometu se ne da tako lahko izvršiti kot prvenstva v drugih sportnih panogah, kot so kolesarstvo, borenje, lahka atletika itd. Tu stopajo v konkurenco posamezne osebe in cel potek se konča razmeroma hitro. Na izvršitev svetovnega prvenstva v nogometu z udeležbo vseh poklicanih moštev na enem in istem mestu ne moremo misliti. Nekaj podobnega se je sicer izvršilo v okviru olimpijskih iger, toda svetovno prvenstvo v pravem pomenu besede

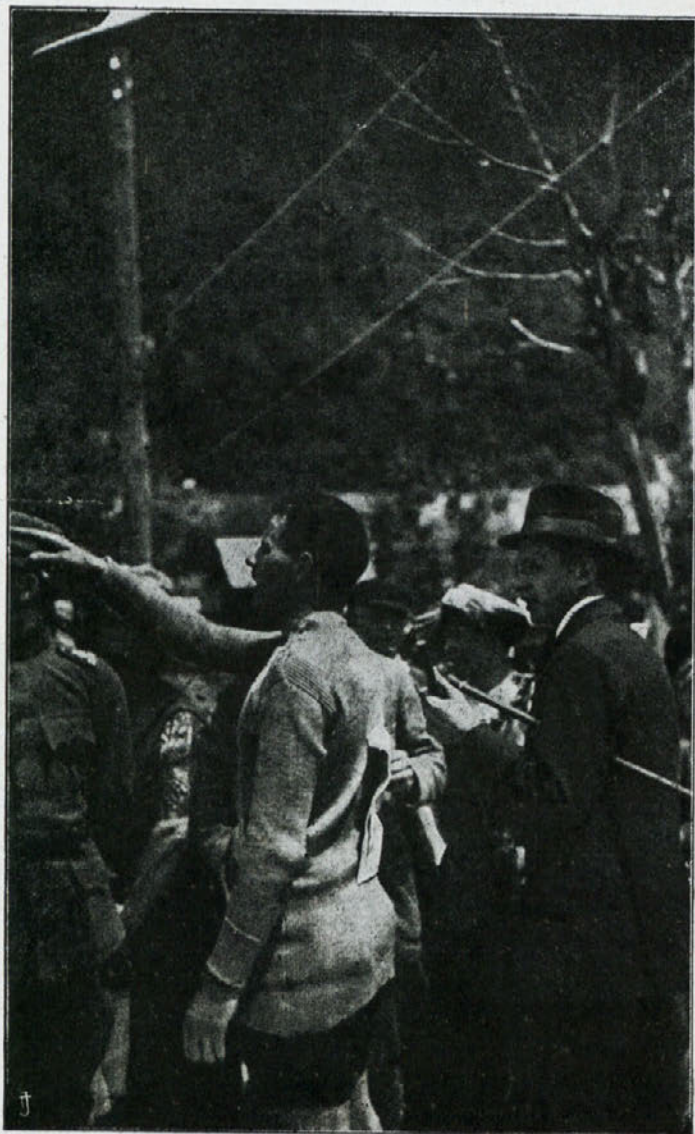
Olimpijada 1920: Dvojni salto vznak Amerikanca Kuehna.

niso bile te tekme še daleko ne; že zato, ker ni bila dana vsem moštvom prilika udeležbe in se vrši konkurenca le vsaka štiri leta.

Pri današnjem stanju federacije nogometnega sporta izven Evrope ni nogometnih moštev, ki bi prišla resno v poštev kot kandidati za svetovno prvenstvo. Samo ob sebi je razumljivo, da se more h konkurenci pripustiti le reprezentacijsko moštvo, najboljša enajstorica vsake tekmujoče države. Na podlagi njih moči pride v poštev za svetovno prvenstvo

16 držav, in to so: Anglija, Belgija, Danska, Češko-slovaška, Francija, Holandska, Jugoslavija, Italija, Avstrija, Madžarska, Nemčija, Švedska, Norveška, Španija, Poljska in Švica. Teh 16 nasprotnikov bi tekmovalo po sistemu cup-tekem. V pred rundi bi bilo osem iger, štiri v drugi, dva v tretji rundi in naposled odločilna igra, skupno torej petnajst tekem. Namesto da se nasprotniki izžrebajo, kot je sicer navada, bi se moralo tu ozirati na čas in denar. Zato bi prišle v poštev tekme med sosednimi državami.

Že pred vojno in tudi pozneje so se vršile vsakoletne velike konkurence med posameznimi državami. Sedaž bi se moralo to le razširiti in svetovno prven-

Zmagovalec Šiško po dirki
Ljubljana—Jesenice. Fot. Vilman, Jesenice.

stvo v nogometu bi bilo tu. Kolika atrakcija bi bila igra med državami, ako bi se vršile igre v okviru svetovnega prvenstva!

Ni dvoma, da obstoja velika možnost za odigranje svetovnih konkurenc v nogometu. Potrebna je le ena stvar in to je odprava starega sovraštva. Bodočnost naj bo svetlejša nego burna preteklost!

Propozicije zagrebškega kasaškega društva za prvi miting 3., 5. in 10. julija.

Prvi dan:

nedelja, dne 3. julija 1921:

1. Heat-vožnja od 2. do 3. — 10.000 K (6000, 2500, 1000, 500) za 3 letne in starejše konje, ki so startali 1920 ali 1921 v Jugoslaviji. Daljava 1609 m. Palice distance 160 m.

Temeljni znesek 10.000 K, za vsakih daljnjih 6000 K 20 m dodatka. Maksimalen dodatek 80 m; triletnim dovoljeno 20 m. Vloga 120 K.

2. Enovprežna vožnja — 6000 K (3500, 1200, 800, 500) za 3 letne in starejše konje. Daljava 2200 m.

Temeljni znesek 3000 K, za vsakih daljnjih 2000 K 20 m dodatka. Maksimalni dodatek 150 m. 3 letni 40 m, majden 20 m; dovoljena eventualna kumulacija. Vloga 80 K.

3. Enovprežna kmetška vožnja — 5000 K (2000, 1200, 800, 600, 400) za 3 letne in starejše konje, gojene v Jugoslaviji od kmetov ter v njih posesti. Daljava 1800 m.

Temeljni dodatek za vsakih 1000 K — 20 m. 3 letnim 40 m dovoljeno. Vloga 40 K.

4. Dvovprežna jukerska vožnja — 6000 K in častna nagrada (3000, 1500, 1000, 500) za triletno in starejše konje. Daljava 8100 m.

3 letnim dovoljeno 50 m za vsakega konja. Za voz s pnevmatiko dodatek 60 m. Vloga 80 K.

5. Dvovprežna amaterska vožnja — 7000 K (4000, 1500, 1000, 500) za 3 letne in starejše konje. Daljava 3600 m. Temeljni znesek 3000 K, za vsakih daljnjih 2000 K 20 m dodatka. Dodatek za miting za vsakih 500 K 20 m; triletnim dovoljeno 40 m. Za voz z gumijastimi kolesi dodatek 60 m. Vloga 100 K.

6. Dirka izvoščkov — 5000 K (2000, 1000, 600, 400), poleg tega 1000 K najlepši dvovpregi. Daljava 2700 m.

Odrpta za vse numerirane zagrebške izvoščke, ki stoje vsaj 6 tednov na javnih prostorih.

Registrirani kasački konji 100 m dodatka za konja. Vloga 40 K.

Drugi dan:

torek, dne 5. julija 1921.

7. Handikap — 6000 K (3500, 1200, 800, 500) za triletno in starejše konje, ki so startali 1920 ali 1921. Minimalna daljava 2400 m. Temeljni čas 1 uro 40 minut. Vloga 80 K.

8. Enovprežna kmečka vožnja — 5000 K (2000, 1200, 800, 600, 400) za triletno in starejše konje, gojene v Jugoslaviji od kmetov ter v njih posesti. Daljava 2000 m.

Temeljni dodatek za vsakih 1000 K 20 m. Triletnim dovoljeno 40 m. Dodatek za miting za vsakih 500 K 20 m. Vloga 40 K.

9. Handikap — 10.000 K (6000, 2000, 1200, 800) za triletno in starejše konje, ki so startali 1920 ali 1921. Minimalna daljava 2200 m. Temeljni čas 1 uro 36 min. Vloga 120 K.

10. Lotrijska dirka — 9000 K (5000, 2500, 1000, 500) za triletno in starejše konje. Daljava 1800 m.

Temeljni dodatek za vsakih 1000 K 20 m, maksimalno 160 m. Triletnim dovoljeno 20 m. Dodatek za miting za vsakih 500 K 15 m.

Zmagovalec pride z nagrado 5000 K in doplačilom 45.000 K v posest »Zagrebškega kasaškega društva«. V

slučaju mrtve dirke odloča žreb; zmagovalec se izžreba takoj po dirki. Vloga 100 K.

11. Dvovprežna vožnja — 5000 K (2000, 1200, 800, 600, 400) za triletne in starejše konje, gojene v Jugoslaviji od kmetov. Daljava 2800 m.

Temeljni dodatek za vsakih 1000 K 20 m. Dodatek za miting za vsakih 500 K 20 m. Triletnim dovoljeno 30 m za konja, majden 30 m, kumulacija pripuščena. Vloga 60 K. Vozovi z železnimi obroči.

Iz dirke Ljubljana—Jesenice:
Pečnik na cilju. *Fot. Vilman, Jesenice.*

12. Dvovprežna amaterska vožnja — 7000 K (4000, 1500, 1000, 600) za triletne in starejše konje. Daljava 3200 m.

Temeljni znesek 6000 K, za vsakih daljnjih 3000 K 20 m dodatka. Za vozove s pnevmatiko 40 m dodatka. Vloga 100 K.

Tretji dan:

nedelja, dne 10. julija 1921.

13. Enovprežna kmečka vožnja — 5000 K (2000, 1200, 800, 600, 400) za triletne in starejše konje, gojene v Jugoslaviji od kmetov in v njih posesti. Daljava 2200 m.

Temeljni dodatek za vsakih 1000 K 20 m. Triletnim dovoljeno 40 m, konjem, ki še niso dobili 1000 K, 30 m, event. kumulacija.

Dodatek za miting za vsakih 500 K 20 m. Konjem, ki so startali v tem mitingu, dobili pa manj nego 800 K, dovoljeno posebej 40 m. Vloga 40 K.

14. Heat vožnja handicap — 10.000 K (6000, 2000, 1200, 800) za triletne in starejše konje, ki so startali 1920 ali 1921. Minimalna daljava 1609 m. Temeljni čas 1:38. Vloga 120 K.

15. Prodajna dirka — 6000 K (3500, 1200, 800, 500) za triletne in starejše konje. Daljava 2200 m. Zmagovalec bo prodan na dražbi.

Temeljni znesek 3000 K, za vsakih daljnjih 3000 K 20 m dodatka. Dodatek za miting za vsakih 2000 K 20 m. Prodajna cena 40.000 K, za vsakih začetih 5000 K preko 20 m dodatka, za vsakih začetih 5000 K manj dovoljeno 20 m. Vloga 80 K.

16. Dvovprežna jukerska vožnja, handicap — 6000 K (3000, 1500, 1000, 500) za vse dvovprege, ki so prvi dan jukerske dirke startale. Minimalna daljava 8100 m. Vloga 80 K.

17. Tolažilni handicap — 6000 K (3000, 1500, 1000, 500) za vse dvovprege, ki so v tem mitingu startale, dobile pa manj nego 2000 K. Minimalna daljava 2000 m. Vloga 80 K.

18. Dvovprežna amaterska vožnja — 7000 K (4000, 1500, 1000, 500) za triletne in starejše konje. Daljava 3200 m.

Temeljni znesek 10.000 K, za vsakih daljnjih 4000 K 20 m dodatka. Maksimalni dodatek 260 m. Dodatek za miting 20 m za vsakih 2000 K, triletnim dovoljeno 40 m za konja. Za vozove s pnevmatiko 40 m dodatka. Vloga 100 K.

Lakoatletski miting za prvenstvo akademičara kraljevine SHS.

Propozicije:

1. HAŠK priredjuje na dane 2. i 3. jula 1921 u 4. sati popodne lako atletsko natjecanje za prvenstvo slušača visokih učilišta na području kraljevine SHS.

2. Natjecanje održavati će se na igralištu HAŠK-a u Maksimiru, na trkalištu iz koksa, dugačkom 337-5 metara sa dva zavoja.

3. Natjeće se za počasni, prelazni dar jednoga prijatelja sporta američkog profesora sa sveučilišta Standford. Počasni dar dobiva prelazno onaj klub, kojega atlete postignu najveći broj bodova (Prvo mjesto tri, drugo dva boda itd.), dok u trajni posjed počasnog dara dolazi onaj klub, koji dva puta uzastopce ili tri puta jednim prekidom stekne prvo mjesto. Natjecanja održavaju se godišnje u mjesecu junu ili julu.

4. Rok event, potrebnih prednatjecanja kao i točan redosljed pojedinih disciplina, biti će određen istodobno

Goltes, prvi seniorjev, na cilju.

Fot. Vilman, Jesenice.

sa potrebnim žrebanjem dne 25. juna, te će biti oglasen putem sportskih i ostalih novina.

5. Pravo natjecanja imaju svi akademičari slušajući sveučilišta na području kraljevine SHS, koji su verificirani za koji savezni klub.

6. Natjeće se: U trčanju na 100, 200, 400 i 1500 metara; u trčanju na 110 m sa zaprekama; u bacanju diska, koplja, kugle, rukom po volji; u skakanju u visinu, daljinu

i motkom sve sa zaletom; u trčanju teklia 4 × 100 m (ova točka broji za 2 struki broj bodova).

7. Nagrade dobivaju trojica najboljih u svakoj disciplini, dok počasni dar dobiva prema t. 3. najbolje kvalificirani klub.

8. Poslednji rok za prijave je 24. juna u 8 sati popodne.

9. Prijave uz uložak od 10 K po točki i osobi šalju se na HAŠK, Zagreb, Prilaz 31, p. a. Lucijan Kovačić, stud. tehn. Naknadne prijave ne uvažuju se.

10. Sva preporna pitanja kao i samo natjecanje održava se prema pravilima L. A. S. za H. i S.

S. K. Sparta-ljublj. akademiki 4 : 0 (2 : 0) 19. junija. — Kljub hudemu dežju, ki je razmočil Spartino igrišče v pravcati »bajar«, je bila odigrana prvenstvena tekma med S. K. Sparto in LASK-om. Igra sama se ni mogla vsled slabega terena razviti do prave tekme. Sparta je z vso svojo vztrajno agilnostjo vodila igro in zato tudi imela več od nje. Navali levega krila in notranjega tria so bili izvrstno izpeljani, katere so še podpirali krilci. Lask, ki je bil primoran nastopiti le z devetimi igralci, se je omejil le na defenzivo. Odlikovala se je posebno obrana. Sodnik g. Hus zelo dober. Koti 6 : 3.

Prvenstvene tekme 19. t. m. Sparta-Akademiki 4 : 0. Akademiki so nastopili s samo 9 igralci. Tekma se je igrala v dežju. Sodil je g. Hus. — Jadran rez.-Svoboda rez. 4 : 3. Sodnik g. Kepec.

Zunanji rezultati.

Turneja graškega Sturma: Sturm-Hajduk, Split 1 : 0 in 0 : 1, Sturm-Slavija, Sarajevo 4 : 1 in 5 : 1.

Zagreb: Podsavezna reprezentanca - Hašk 5 : 0, Gradjanski-Sparta 1 : 0, Concordia-Croatia 5 : 1, Železnica-Čarji-Sava 3 : 0, Derby-Poštariji 4 : 2.

Praga: Slavia-Rapid, Wien 4 : 4. Rapid je vodil še 15 minut pred koncem s 4 : 2.

Dunaj: Amateure-Admira 3 : 1, Rudolfshügel-Hertha 3 : 0, Vienna-Hakoah 2 : 1, Floridsdorf-Wacker 2 : 2, Sportklub-WAF 1 : 0.

Največji nogometni savez sveta je glasom statistike brezdomno nemški nogometni savez, ki šteje 756.703 člane. Lansko leto je imel včlanjenih še komaj 467.962 sportnikov. Iz tega razvidimo, kako rapidno narašča število, saj se je v enem letu skoraj podvojilo. Izmed vseh članov jih igra 385.341 redne tekme, med temi jih je 47.000 v starosti pod 14. letom in 123.816 med 14. in 18. letom. 20.088 moštev je igralo 342.572 tekem, katerih se je aktivno udeležilo 4.451.820 igralcev, sodnikov in stranskih sodnikov. Pri vseh teh tekmah se je pripetilo 728 nezgod, t. j. 6 na 10.000 igralcev.

Iz angleškega nogometnega saveza. Na občnem zboru English Football Association, ki se je vršil pred kratkim, se je predlagalo in sklenilo marsikaj splošno zanimivega. Tako so sklenili zgraditi novo ogromno igrišče za nad 125.000 gledalcev, kjer se bodo vršile večje tekme in finale za kupo. Nogometna liga je nadalje odklonila zahteve Player Union (udruženje igralcev), da se zviša maksimalna plača od 9 funtov na 10, pač pa dovolila

tedensko doklado 1 funta onim, ki igrajo v tekmah lige. Zvišale so se tudi pristojbine za sodnike pri tekmah prvega in drugega razreda na 3 funte, 3 šilinge. Določilo se je tudi (značilno za angleške razmere!), da se pri tekmah lige prične igrati že ob treh zjutraj. Določila amaterskih klubov so se spremenila v toliko, da sme tudi profesionalci igrati v amaterskem moštvu, toda le brezplačno.

Nova offside-določba? Angleška Football Association pripravlja novo offside-določbo, ki naj bi stopila v veljavo v jesenski sezoni 1921. Nova določba zahteva, da velja offside 40 jardov pred golom.

Sledeče svetovne rekorde v teku je dosegla Amerika in jih predložila v potrdilo mednarodnemu olimpijskemu kongresu v Lausanni: 100 jardov: Drew 9·6 sek.; 440 jardov: Meredith 47·4 sek.; 880 jardov: Meredith 1 : 52·2; 1906 m: Faber 4 : 12·6; 120 jardov visoke zapreke: Simpson 14·6 sek.

Danski rekord v skoku v višino s palico je zboljšal Henry Petersen na 3·76 m. Stari rekord je znašal 3·75 m. Rekord so dosegli na akademskem mitingu. Drugi rezultati so: skok v višino: Charpentier 1·85 m, stafeta 4 × 100 m: KJF 45·2 sek., 5000 m Kaldals 16 : 12.

Nov angleški rekord na ¼ angleške milje je dosegel A. G. Hill s 3 : 5·4. Svetovni rekord iz leta 1895. znaša 3 : 2·8 (J. P. Coneffi).

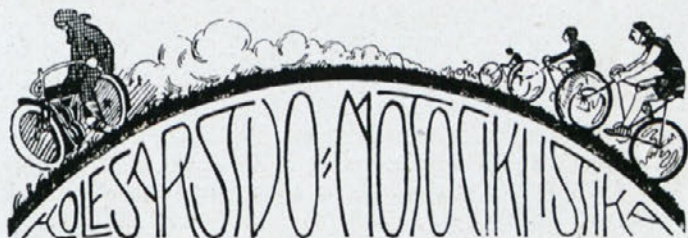
Tekmovanje Nemčija—Finska v vseh lahkoatletičnih disciplinah se bo vršilo 2. in 3. julija v berlinskem stadionu.

Mednarodni lahkoatletični miting v Parizu. 19. julija se bodo vršila v pariškem stadionu velika mednarodna tekmovanja, katerih se bodo udeležile Francija, Anglija, Belgija, Italija, Švica in Švedska.

Lahkoatletično gibanje v Franciji. Propaganda za lahko atletiko v Franciji je silna. Ogromne vsote daril, ki jih stavijo na razpolago najrazličnejši faktorji, imajo za posledico mnogo mitingov, ki povzročajo stalno naraščanje zanimanja tekmovalcev samih in tudi občinstva, ki je vzljubilo to najidealnejšo panogo sporta. Propaganda v francoskem časopisju je jako živo razvita in ni dneva, da ne bi prinašali pariški dnevniki kakih novihotic o lahki atletiki. S tem je pa mnogo rečeno, ker pri nas objavljajo te članke le specialno sportni listi, ki pa še niso toliko razširjeni, da bi jih brala večina občinstva. — Število občinstva, ki se udeležuje v Franciji lahkoatletičnih tekem, je naraslo po vojni za 75%, tako da je povprečno po 7000 ljudi prisotnih. Število udeležencev lahkoatletičnih mitingov znaša povprečno 70—80. To veliko število daje možnost, da se pokažejo in izkažejo talentirani sportniki, da je tako omogočena čim večja in čim boljše izbira med sportniki za reprezentante francoskega sporta na mednarodnih tekmah.

Težkoatletični sportni prostor na Dunaju. Zveza za težko atletiko na Dunaju je dobila dovoljenje, da zgradi lastni sportni prostor v Pratru. Prostor, ki meri 10.000 m², bo dovolj velik, da se zgradi na njem tekališče, prostor za borenje in prostori za občinstvo. Razentega bodo tam še kopelji in stanovanja. S tem pridejo dunajski borilci končno v posest svojega lastnega igrišča, katero bodo pri-

redili primerno svojim namenom. Do sedaj so bili prisiljeni prirejati svoje igre v zakajenih gostilniških prostorih, ker niso bile razmere na nogometnih prostorih ugodne vsled prevelike daljave gledalcev od odra borcev. Sedaj se jim je pa posrečilo preložiti svoje delovanje na čisti in sveži zrak in s tem si bodo pridobili privrženca za svoj zdravi in zanimivi sport tudi iz onih krogov, ki mu do sedaj ravno zaradi nezadostnih prostorov niso bili naklonjeni.

Kolesarske dirke. Ljubljanska kolesarska Ilirija razpisuje: za nedeljo 26. t. m. veliko cestno dirko Ljubljana — Vranksko — Ljubljana 100 km, odprto za vse člane klubov Slovenije. Vozilo se bo v treh skupinah, seniorji, težka in lahka skupina. Nagrade so v kolajnah in diplomah, prvim trem vsake skupine, oziroma sorazmerno manj v slučaju nezadostnih prijav. Start je pri km 1 na Dunajski cesti ob 13. uri, cilj istotam. Obrat je pri km 52. V splošnem veljajo ista določila kot prvič razpisana. — Dne 10. julija priredi Ilirija veliko cestno dirko na progi Ljubljana — Maribor 138 km, odprto za vse člane klubov Jugoslov. kolesarskega saveza. Tekmuje se po dirkalnem pravilniku Jugoslov. kolesarskega saveza. Prvih 6 v lahki skupini, prvi trije v težki in prvi v skupini seniorjev dobe častna darila in diplome, v slučaju nezadostnih prijav sorazmerno manj. Start je pri km 1 na Dunajski cesti, cilj v Mariboru pred železnico. — Dne 24. julija je dirka Ljubljana — Novo mesto, 75 km, istočasno z dirko Hrvatov Zagreb—Novo mesto in dirko Novomeščanov Gorjanci—Novo mesto.¹ Po dirkah skupni sestanek in ustanovitev kolesarskega odseka Novo mesto. Istotako se v Mariboru stopi po dirki v stik s tamošnjimi sportnimi krogi za ožvitev kolesarskega sporta tamkaj.

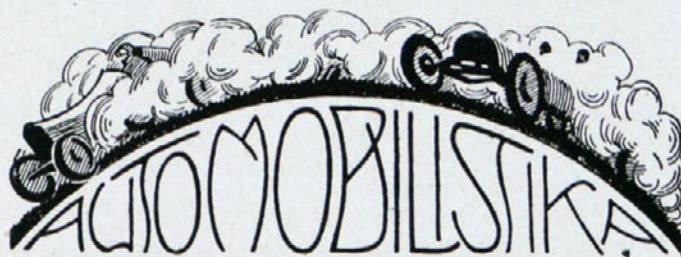
Pariz—Bruselj. Kolesarska dirka Pariz—Bruselj je ena najzanimivejših francoskih dirk. Proga znaša 412 km. Izmed 46 konkurentov je došel prvi na cilj Robert Reboul v 16:45:15. Rekord na tej progi ima še vedno Faber s 14:15:00.

Kolesarske dirke Lüttich—Bastogne—Lüttich se je udeležilo 89 dirkačev. Zmagal je Louis Mottiat, ki je prevozil 209 km v 7 urah 23 minutah.

Prvenstvo Francije 1921. Skupščina Union Vélocipédique de France je sklenila deliti bodoča prvenstva na prvenstvo amaterjev in profesionistov za juniorje in seniorje. Seniorji bodo morali voziti dirkališko dirko na kratko progo, enako na 100 km z motornim vodstvom in cestno dirko na 100 km; juniorjem sta predpisani dirkališčna dirka na kratko progo in cestna dirka na 100 km.

Švicarska kolesarska zveza je imela v letu 1919. 6000, v letu 1920. pa 7000 novo prijavljenih članov, danes znaša skupno število vseh članov 33.090. Zveza je sklenila l. 1920. s prebitkom 5958-41 frankov, njeno premoženje znaša 75.592-88 fr., denarnega prometa je imela 575.000 frankov. Zveza ima poleg centralnega tajnika še štiri uradnice. Prvi je povsem okupiran s prometom posameznih sekcij, tur-

nimi voznjaji, dirkami in licencami; drugi uradnik oskrbuje oddelek posameznikov in mladostnih članov. Zveza ima lastno nezgodno zavarovalnico. — Zanimive številke, ki govore mnogo.

Targa Florio, velika automobilna dirka na 432 km, se je vršila 29. maja pri Palermu. Dirka je razpadla v dve kategoriji. V prvi je zmagal Berghese v času 8:6:34 (srednja hitrost 53 km), v drugi pa Giulio Masetti v 7:25:05. Dosedanji rekord iz leta 1919. je znašal 7:51. Proga je bila jako težavna, ker se nahaja na njej okoli 6000 kurv. Dirke se je udeležilo 34 tekmovalcev, od teh pet v dirkalnih avtomobilih.

Na dirkališču Dayton v Floridi je dosegel Walter na 10 KS motornem kolesu nov svetovni rekord z 31.1 sek. na angleško miljo, kar odgovarja hitrosti 187 km 200 m na uro.

Dirka v Indianopolisu 30. maja se je vršila ob ogromni udeležbi 135.000 gledalcev. Dirke na 804 km (200×4 km) so se udeležili zastopniki Amerike, Francije in Anglije, skupno 25 tekmovalcev. V izbirni dirki na 16 km je zmagal R. de Palma v 5 min. 56-83 sek. V glavni dirki je bil Palma do 113. runde prvi, nakar je moral vsled defekta odstopiti. Zmagal je Tom Milton, ki je prevozil progo v 5:43:44. Čas je nekoliko slabši nego lanski, ki ga je dosegel na isti progi Chevrolet s 5:38:32 ter ostaja za 10 minut za rekordom, ki ga je postavil l. 1915. Ralph de Palma, namreč 5:33:35.

Zračni promet med Londonom in Malto se bo otvoril začetkom julija. V ta namen se bodo zgradila ogromna letališča. Zveza bo tudi za Francijo ogromne važnosti.

Grand Prix francoskega aerokluba se je že dvakrat neugodno končal. Nemogoče je bilo prevoziti progo 2245 km (Paris—Lille—Paris—Pau—Paris—Metz—Paris) v srednji hitrosti nad 50 km. Že dvakrat sta morala konkurenta Bernard ter Bossoutrot vsled defektov in premočne megle odstopiti.

Prvi polet preko Andov, najvišjega ameriškega gorovja, je izvršilo pred kratkim letalo čilske vlade. Polet je obsegal razdaljo 500 km.

Angleški zračni derby se bo letos vršil 16. julija na 304 km dolgi progi v krogih okoli Londona. Hitrostni rekordi, ki so jih dosegli pretekla leta v derbyju, so: 1912 52 km na uro, 1913 76 milj, 1914 72 milj, 1919 129 milj, 1920 153 milj (1 milja = 1.6 km). Letos računajo na 352 km na uro, kakor je to doseglo letalo Nieuport-Monoplan s 450 KS. Derbyja se bo udeležilo tudi neko skrivnostno letalo, o katerem ni dosedaj znano še ničesar, razen da je

¹ Dirka se vozi kot glavna z dirkači z lahkimi kolesi, kot skupinska po 3 z dirkači s turnimi kolesi in kot skupinska po 2 za novince. Start za skupine od 6.—7. ure zjutraj, za glavno dirko ob 7. uri na Dolenjski cesti, cilj pri km 70.

opremljeno z motorjem 450 KS in da je popolnoma nove konstrukcije. Pričakuje se, da bo potolklo omenjenih 352 km.

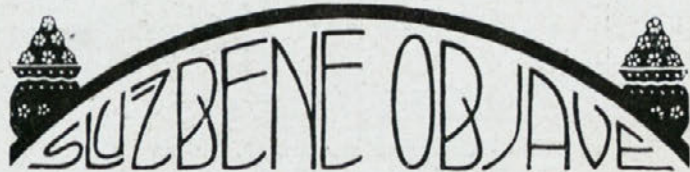

Razpis dirk za leto 1922. Ogrski »Jockey Club« je razpisal velike dirke za leto 1922. Program obsega: 1. Spomladanske prireditve: združeno »Nemzeti« in »Haizfi«-darilo s 600 m 105.000 K, grof Szechenya spominska dirka 2000 m 105.000 K, Aleger-dirke 2000 m 105.000 K. — Prireditve v avgustu: Darilo kraljice Elisabethe 2000 m 140.000 K, Karla Berlgya darilo za dveletne konje 1100 m 105.000 K. — Jesenske prireditve: Grofa Karolyija spominska dirka za dveletne kobile 1100 m 105.000 K, Franca Koima spominska dirka 1100 m 140.000 K, Ladislavovo darilo 1300 m 210.000 K.

16 milijonov 860.000 K je znašal denarni promet totalizatorja ob priliki »modne dirke« na Dunaju. The English Oaks, dirka vročekrvnih kobil, ki se vrši vedno dva dni po derbyju, je dobila Sove in Idlekens v 5 : 1.

Veslaško tekmo na osmih sta priredila S. N. de la Marne in R. C. de Paris. Konkurenca je za Francoze istega pomena kot za Angleže vsakoletna tekma med Oxfordom in Cambridgeom na Themsu, ter se vrši že 33 let neprekinjeno. Na 6200 m dolgi progi je po nenavadno ostrem boju zmagal S. N. de la Marne v času 18 : 43.

Ljubljanski nogometni podsavez.

Verificirajo se prvenstvene tekme: Ilirija-Svoboda 12 : 0, Primorje - Jadran 3 : 0, Primorje rez. - Hermes rez. 1 : 3.

Termin za prvenstveno tekmo Celje - Atletik-sportklub v Celju se določa na 29. junija. Prvenstvene tekme drugorazrednih klubov v Celju se za pomladansko sezono opuste.

Prvenstvena tekma med prvaki celjskega in mariborskega okrožja se določa na termin 3. julija v Mariboru.

Prijavljeni so za:

S. K. Sparta, Ljubljana: Bregar Roman, Učak Iv.

S. K. Svoboda, Ljubljana: Plut Lojze, Bracar Ivan,

Grilec Bogomir (Slovan?).

Tajnik.

RAZNO

Kaj čitajo Amerikanci? Uredništvo lista »Colliers Weekly« je izmerilo z merilom, koliko prostora posvečajo ameriški časopisi raznim poročilom, da tako dožene, kaj najbolj zanima Amerikance. V to svrhu so merili skozi tri dni poročila štirih najrazširjenjših ameriških časopisov. Rezultat je bil sledeči: sport in šaljivo 321 kolon, moda in vzgoja dece 135 kolon, državne zadeve 125 kolon, trgovske zadeve 119 kolon, inozemstvo 103 kolone, kriminalne vesti 60 kolon, glasba in gledališče 44 kolon, rodbinski škandali 40 kolon, alkohol in njegova prepoved 27 kolon, poročila iz družbe 14 kolon, delavske zadeve 10 kolon. — Le škoda je, da je »Colliers Weekly« meril sportno in šaljivo gradivo skupaj. Na vsak način pa je sport na prvem mestu.

Prihodnje olimpijade. Mednarodni olimpijski komite, ki zboruje v Lausanni pod predsedstvom barona de Coubertine, je sklenil 16 proti 4 glasovom, da se vrši prihodnja olimpijada leta 1924. v Parizu, leta 1928. pa v Amsterdamu. Amerikanci, ki reflektirajo na prihodnjo olimpijado, niso popustili in zahtevajo vsaj sklep, da se v slučaju, ako bi se olimpijada ne mogla vršiti v Parizu, vrši v Los Angeles v Kaliforniji.

Kako trenira Rose. Znani bokser Frank Rose, ki je pred kratkim zmagal nad Czirolnikom in Jahelko, si je ustvaril zanimiv način treninga. Rose vstane točno ob 6. uri in začne trening z maršom na približno 12 km v terenu. Oster tempo zamenja tu in tam s tekom na 200 m. Ko pride domov, slede vaje v dihanju in lahek zajutrek. Okoli 10. ure trenira »Chadow boxing«, težavno vajo, pri kateri se boksa napram navideznemu nasprotniku, nato sledi skok v višino ter nekaj rund resnega boja, ki traja do kosila. Popoldne seka drva, vesla in jaha. Njegova kondicija je izvrstna in je priznana eden najboljših svetovnih mojstrov.

60 milijonov kron za telesnovzgojne namene je dovolilo ogrsko ministrstvo. Ta vsota se bo porabila le za telesno vzgojo mladine sledeče: 30 milijonov za telesno vzgojo mladine izven šol, 25 milijonov za šolsko mladino ter 5 milijonov za podporo sportnim organizacijam.

Iz Švedske. Za budžet leta 1921. je bilo prvotno določeno 200.000 K v telesnovzgojne namene. Kot v vseh drugih proračunskih postavkah, se je sedaj ta vsota znižala na 90.000 K, od katerih odpade za gimnastiko 40.000 kron (vse seveda švedske kronel).

Človekoljubni Italijani. Italijanski delegati za mednarodni olimpijski kongres v Lausanni so dobili nalogo, da zahtevajo, naj se osrednje države pozovejo na sodelovanje pri prihodnji Olimpijadi. Znano je, da so bile Nemčija, Avstrija itd. leta 1920. izključene. Zanimivo je, da ravno Italijani kažejo tako goreče simpatije za nekdanje sovražnike.

Največji privatni sportni prostor v Nemčiji so otvorili letos v Dresdenu. Nova amfiteatralna gradba nudi impozanten pogled. Ob obeh straneh se nahajajo terase za gledalce s 7 ozir. 9 stopnjami, ki nudijo prostora 30.000 gledalcem. Nogometno igrišče, obdano z 400 m dolgim tekalščem, je gostor porastlo z mehko travo. V vročem poletju ga namaka osem hidrantov avtomatično.